فیضان اذان (پښتو)

فيضانِ اذان

شَيخِ طَرِيقَت، اَمِيرِ اَهلِسُنّت، بانئِ دعوتِ اِسلامي، حَضرَت علّامه مولانا ابُو بِلال

مُحمّد اِلياس عَطّار قادِري رَضَوي

دامت بركاتهم العالية

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

د کتاب لوستلو دُعا

ديني کتاب يا اسلامی سبق لوستلو نه مخکښ دا لاندي دُعا لولئ اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ څه چه لولئ هغه به مو ياد پاتي کيږي:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَاالْجَلَالِ وَالْاِكْرَام

ترجمه: اے اللّٰه عَزَّوَجَلَّ په مونږه د عِلم او د حِکمت دروازې برسيره [يعني بيرته] کړې او په مونږه خپل رحمت رانازل کړې! اے عظمت او بزرګئ والا!

(مستطرف ج 1 ص40 دار الفکر بيروت)

(اول او آخر کښ يو يو ځل دُرود شريف اولولئ)

طلب غم مدینه بقیع ومغفرت

د رسالي نوم: **فيضانِ اذان**

اول ځل: ....

تعداد: ....

ناشِر: مکتبةُ المَدينه، عالمي مدني مرکز فيضانِ مدينه، بابُ المَدينه

مَدَني عرض: بل چا ته د دې رسالي د چاپ کولو اجازت نشته

کتاب اخستونکي توجّه اوکړئ

که د کتاب په طباعت کښ څه ښکاره خامي وي يا پاڼړي کمي وي يا په بائنډِنګ کښ مخکښ وروسته لګيدلي وي نو مَكْتَبَةُالْمَدِيْنَه ته رجوع اوکړئ.

فيضانِ اذان

شيخِ طريقت اَميرِ اَهلِسُنّت، بانئِ دعوتِ اِسلامي **حضرت علّامه، مَولانا ابُو بِلال محمّد اِلياس عطّار قادِري، رَضَوي** دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه دا رِساله ''فيضانِ اذان'' په اردو ژبه کښې ليکلې ده.

مجلِسِ تراجِم (دعوتِ اسلامي) د دې رسالے په آسانه پښتو ژبه کښې د وَس مناسب د ترجَمه کولو کوشش کړے دے. که چرې په دې ترجمه کښې څه غلطي يا کمے، زياتے اومومئ نو ستاسو په خدمت کښې عرض دے چه مجلِسِ تراجِم ته خبر اوکړئ او د ثواب حقدار جوړ شئ.

پيشکش:

مجلسِ تراجِم دعوتِ اِسلامي

برائے رابطہ:

عالمی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران

پرانی سبزی منڈی، باب المَدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: translation@dawateislami.net

فهرست

فیضانِ اذان

د دُرود شریف فضیلت............1

حُضُورِ اَنور ﷺ یو ځل اذان کړے وو............1

آذان دے که اذان؟............2

د ''فیضانِ اذان'' د نهه حروفو په نِسبت د اذان............2

﴿۱﴾ په قبر کښې به ئې چینجي نه کیږي............2

﴿۲﴾ د ملغلرو ګنبد............2

﴿۳﴾ تیر شوي ګناهونه معاف............3

﴿٤﴾ شیطان ۳٦ مِیله لرې تښتي............3

﴿٥﴾ اَذان د دُعا د قبلیدو سبب دے............3

﴿٦﴾ د مُؤَذِن د پاره اِستِغفار............3

﴿۷﴾ د اذان په ورځ د عذاب نه امن............4

﴿۸﴾ د ویرې عِلاج............4

﴿۹﴾ د غم لرې کولو نُسخه............4

مَهیان هم اِستِغفار کوي............5

د اَذان د جواب فضِیلت............5

3 کروړه او 24 لاکه نیکۍ هره ورځ اوګټۍ............6

د اذان جواب ورکولو والا جَنَّتي شو..7
د اذان او د اِقامت د جواب ورکولو طريقه 8
د اذان څوارلس مَدَنی ګلونه 10
د ”اذانِ بِلالي“ د نهه حُروفو په نِسبت 13
د اذان د جواب نهه مَدَني ګلونه 13
د ”یا مُصطفٰی“ د ووه حُروفو په...15
نِسبت د اِقامت ووه مَدَني ګلونه...15
د ”یا غَوثُ الاعظم“ د ۱۱ حروفو په نِسبت د اذان
کولو يوولس مُستحب موقعے...16
په جُمات کښې اذان کول خِلافِ سُنَّت دي.......................................17
د سلو شهيدانو ثواب اوګټئ..17
د اذان نه مخکښې دا دُرودِ پاک لولئ..18
د اذان د بے ادبئ په باره کښې سوال و جواب 22
په حَـيَّ عَلَـى الصَّلٰوة پورې ټوقې کول..22
د اذان مُتَعَلِّق د کفرِيه خبرو ۸ مِثالونه..23
اذان 24
د اذان دُعـا...26
د شَفاعت زيرے 26
ايمانِ مُفصَّل...27
ايمانِ مُجمَل...27

اوّله کلِمه طَیّبه 28

دویمه کلِمه شهادت 28

دریمه کلِمه تمجِید 28

څلورمه کلِمه توحِید...29

پینځمه کلِمه اِستِغفَار 29

شپږمه کلِمه ردِّ کفر.. 30

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

فيضانِ اذان

(مع 3 کروړه او 24 لاکه نيکۍ روزانه اوګټئ)

دا رِساله د اوّل نه تر آخره پورې اولولئ، قوي اِمکان دے چې ستاسو ډيرې غَلَطۍ به ستاسو مخې ته راشي.

د دُرود شريف فضيلت

د اللّٰه تعالیٰ د خوږ محبوب صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د رحمت نه ډک فرمان مبارک دے: چا چې قرآنِ پاک اولوستو او د ربّ تعالیٰ حَمْد ئې اوکړو او په نبی صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم باندې ئې دُرُود شريف اولوستو او د خپل ربّ نه ئې بخښنه اوغوښتله نو هغه خير د هغې په ځائے کښې اولټوو. (شُعَبُ الْاِيمان ج۲ ص۳۷۳ حديث۲۰۸٤)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيْب! صَلَّی اللّٰہُ عَلٰی مُحَمَّد

حُضورِ اَنور ﷺ يو ځل اذان کړے وو

نبئِ اکرم صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم په سفر کښې يو ځل اذان کړے وو او کَلِماتِ شهادت ئې داسې وئيلي وو: اَشْهَدُ اَنِّیْ رَسُوْلُ اللّٰه (زه ګواهي ورکووم چې زه د اللّٰه رسُول يم) (فَتَاوٰیٰ رَضَوِيّه مُخَرَّجه ج۵ ص۳۷۵ ، تُحفَةُ الْمُحتاج ج۱ ص۲۰۹)

آذان دے که اذان؟

بعضي خلق ”آذان“ وائي دا غلط تَلَفُّظ دے. آذان د ”اُذُن“ جمع ده او د اُذُن معنٰی ده: غوږ. صحيح تَلَفُّظ اَذان دے، د اَذان لُغوي معنٰی ده: خبرداره کول.

د ”فيضانِ اذان“ د نهه حروفو په نِسبت د اذان په فضائلو مُشتَمِل نهه اَحادِيثِ مُصطفٰی ﷺ

﴿۱﴾ په قبر کښې به ئې چينجي نه کيږي

د **ثواب** د پاره اذان کولو والا د هٰغه شهيد په شان دے چې هغه په وِينه کښې لړلے شوے وي. او چې کله مړ شي نو په قبر کښې به د هغه په بدن کښې چينجي نه کيږي. (اَلْمُعْجَمُ الْکَبِير لِلطَّبَرانی ج۱۲ ص۳۲۲ حديث۱۳۵۵۴)

﴿۲﴾ د ملغلرو ګُنبد

زه جنَّت ته لاړم، په هغې کښې مې د ملغلرو ګُنبدونه اوليدل د هغې خاوره د مُشکو ده. تپوس مې اوکړو: اے جبرئيل! دا د چا د پاره دي؟ عرض ئې اوکړو: ستاسو صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم د اُمَّت د **مُؤَذِّنانو** او اِمامانو د پاره.
(اَلْجَامِعُ الصَّغِير لِلسُّيُوطی ص۲۵۵ حديث۴۱۷۹)

﴿۳﴾ تیر شوي ګناهونه معاف

چا چې د پينځه واړه لـمونځونو اذان د اِيمان په وجه د ثواب په نِيَّت اوکړو د هغه چې څه ګناهونه مخکښې شوي دي معاف به شي او څوک چې د اِيمان په وجه د ثواب د پاره د خپلو ملګرو په پينځه لـمونځونو کښې اِمامت اوکړي د هغه ګناهونه کوم چې مخکښې شوي دي معاف به کړے شي. (السُّنَنُ الکبرٰی لِلبَیھَقِی ج۱ ص۶۳۶ حدیث۲۰۳۹)

﴿٤﴾ شيطان ۳۶ مِيله لرې تښتي

"شيطان چې کله د لـمانځه د پاره اذان اوري نو په تيښته رَوْحا ته اورسي." راوي فرمائي: رَوْحا د مدينهٔ مُنَوَّره نه ۳۶ مِيله لر ے دے.

(مُسلِم ص۲۰٤، حدیث۳۸۸ مُلَخَّصاً)

﴿٥﴾ اَذان د دُعا د قبليدو سبب دے

چې کله اذان کولو والا اذان کوي د آسمان دروازے برسيره کړے شي او دُعا قبليږي. (اَلْمُستَدرَک لِلْحاکم ج۲ ص۲٤۳ حدیث۲۰٤۸)

﴿٦﴾ د مُؤَذِن د پاره اِستِغفار

د مُؤَذِّن آواز چې د څه ځائے پورې رسي، د هغه د پاره بخښنه اوکړے شي او هر لُوند او وچ [څيز] د هغه د پاره اِستِغفار کوي.

(مُسندِ اِمام اَحمد بِن حَنبل ج۲ ص۵۰۰ حدیث۶۲۱۰)

﴿۷﴾ د اذان په ورځ د عذاب نه امن

په کومه استوګنه [یعني آبادئ] کښې چې اذان اوکړے شي، اللّٰه تعالٰی د خپل عذاب نه په هٔغه ورځ هغې ته امن ورکوي. (اَلْمُعْجَمُ الْکَبِیر لِلطَّبَرانی ج۱ص۲۵۷ حدیث۷٤٦)

﴿۸﴾ د ویرې عِلاج

چې کله آدم (عَلَیْهِ السَّلام) د جنَّت نه هِندوستان ته راکوز شو هغوئي ته ویره [محسوس] شوه نو جِبرئیل (عَلَیْهِ السَّلام) راکوز شو او اذان ئې اوکړو. (حلیۃُ الْاَوْلِیَاء ج٥ ص١٢٣ حدیث٦٥٦٦)

﴿۹﴾ د غم لرې کولو نُسخه

اے علي! زه تا غمګِین وِینم، د خپل کور یو کس ته اووایه چې ستا په غوږ کښې اذان اوکړي، آذان د غم او پریشانۍ لرې کولو والا دے. (جَامِعُ الحدیث لِلسُّیُوطی ج١٥ص٣٣٩ حدیث٦٠١٧) د دې رِوایت د نقل کولو نه پس اَعلٰی حضرت رَحْمَۃُ اللّٰهِ عَلَیْه په فَتَاویٰ رَضَوِیّه شریف جلد٥، صفحه ٦٦٨ کښې فرمائي: مَولٰی علي (کَرَّمَ اللّٰهُ وَجْهَهُ الْکَرِیْم) او د مَولٰی علي پورې چې څومره د دې حدیث راویان دي ټولو فرمائیلي دي: فَجَرَّبْتُهٗ فَوَجَدْتُّهٗ کَذالِک (مونږه په دې تجربه کړې ده نو هم دغسې مو موندلې دي.)

(مرقاۃُ المفاتیح ج٢ ص٣٣١، جَامِعُ الحدیث ج١٥ ص٣٣٩ حدیث٦٠١٧)

مَهیان هم اِستِغفار کوي

منقول دي: د اذان کولو والؤ د پاره هر څيز د بخښنې دُعا کوي تر دې چې په درياب کښې مهيان هم. **مُؤَذِّن** چې څه وخت اذان وائي فرښتے ئې هم وائي او چې کله فارغ شي نو فرښتے د قيامته پورې د هغه د پاره د بخښنې دُعا کوي. څوک چې د **مُؤَذِّنئ** په حالت کښې مړ شي هغه ته به عذابِ قبر نه ورکول کيږي او هغه مُؤَذِّن به د ځنکدن د سختو نه بچ شي. د قبر د سختئ او تنګئ نه هم په امان کښې وي. (مُلَخَّص از تفسيرِ سُورۂ يُوسُف (مترجَم) ص۲۱)

د آذان د جواب فضِيلت

د **مدينے** تاجدار صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم يو ځل اوفرمائيل: اے زنانؤ! چې کله تاسو د بِلال نه **اذان او اِقامت** اورئ نو څنګه چې هغه وائي تاسو ئې هُم وائے، چې [داسې کوئ نو] اللّٰه تعالیٰ به ستاسو د پاره د هرې کِلِمے په بدله کښې **يو لاک** نيکئ ليکي او **يو زر** درجات به اوچتوي او **يو زر** ګناهونه به مو ورانوي. زنانؤ چې دا واوريدل نو عرض ئې اوکړو: دا خو د ښځو د پاره دي د سړو د پاره څه دي؟ اوئې فرمائيل: د سړو د پاره دوه چنده (يعني دوه هُمره) دي . (تاريخِ دِمشق لِابْنِ عَساكِر ج۵۵ ص۷۵)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّد

3 کروړه او 24 لاکه نیکئ هره ورځ اوګټئ

خوږو خوږو اسلامي ورونړو! د اللّٰه تعالیٰ د رَحمت نه قربان شم! هغه زمونږ د پاره نیکئ کول، د خپلو دَرَجاتو زیاتولو د پاره کوشش کول او ګناه معاف کول څومره آسان کړي دي خو افسوس! د دومره آسانئ باوجود هُم مونږه په غفلت کښې اخته اوسو. په ذِکر کړے شوي حديثِ مبارکه کښې چې د **اذان** و **اِقامت** د جواب وئیلو کوم فضیلت بیان شوے دے د هغې تفصِیل اوګورئ:

"اَللّٰهُ اَکبَر اَللّٰهُ اَکبَر" دا دوه کلِمات دي، دغسې په پوره اذان کښې ټول پینځلَّس **کلِمات** دي. که یوه اسلامي خور د یو **اذان** جواب ورکړي یعني **مُؤَذِّن** صاحِب چې څه وائي اسلامي خور هم ورپسے هغه وائي نو هغې ته به **15 لاکه** نیکئ ورکړے شي او **15 زره** دَرَجات به ئې اوچت شي او **15 زره** ګناهونه به ئې معاف شي او د اسلامي ورونړو د پاره دا هر څه دوه هُمره دي. د **سحر** په اذان کښې دوه ځله اَلصَّلٰوۃُخَیۡرٌمِّنَ النَّوۡم هم دے نو دغسې د **سحر** په اذان کښې وولس **کلِمات** شو او دغسې د سحر د اذان په جواب [د اسلامي خویندو] 17 لاکه نیکئ او 17 زره درجات اوچتیږي او د ۱۷ زره ګناهونو بخښنه ئې کیږي او د اسلامي ورونړو د پاره دوه هُمره. په اِقامت کښې دوه ځله قَدۡقَامَتِ الصَّلٰوۃ هم دے، دغسې په اِقامت کښې هم وولَّس کلِمات شو نو د اِقامت د جواب ثواب هم د سحر د اذان د جواب هُمره شو. **د دې نه دا حاصله شوه چې که یوه اسلامي خور په اِهتِمام**

سره هره ورځ د پينځه واړو لـمونځونو د اذانونو او د پينځه واړو اِقامتونو په جواب ورکولو کښې کامیابه شي نو هغې ته به هره ورځ یو کروړ او دوه شپیته لاکه نیکۍ حاصلیږي، یو لاک او دوه شپیته زره دَرَجات به ئې اوچتیږي او یو لاک دوه شپیته زره ګناهونه به ئې بخښلے کیږي او اِسلامي ورور ته دوه هُمره، یعني 3 کروړه او 24 لاکه نیکۍ به ورته حاصلیږي، 3 لاکه او 24 زره دَرَجات به ئې اوچتیږي او 3 لاکه او 24 زره ګناهونه به ئې بخښلے کیږي.

د اذان جواب ورکولو والا جَنَّتي شو

حضرتِ سیِّدُنا اَبُو هُرَیره رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہُ فرمائي چې یو صاحِب، چې د هغه په ظاهِره کوم یو ډیر غټ نیک عمل نه وو، هغه وفات شو رَسُولُ الله صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د صحابهٔ کرامو رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہُم په موجودګۍ کښې (د غیب خبر ورکړو او ارشاد ئې) اوفرمائیلو: آیا تاسو ته معلومه ده چې اللّٰه تَعَالٰی هغه جنَّت ته داخل کړے دے. په دې باندې خلق حیران شو ځکه چې په ښکاره د هغه څه غټ عمل نه وو. چنانچه یو صحابي رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہُ د هغه کور ته لاړو او د هغه د کونډې [ښځې] رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہَا نه ئې تپوس اوکړو چې د هغوئي څه خاص عمل مونږ ته اوښائے، نو هغوئي جواب ورکړو: بل خو څه خاص غټ عمل ما ته نه دے معلوم، صرف دومره راته معلومه ده چې که شپه به وه او که ورځ، چې هغوئي به کله هم اذان اوریدو نو جواب به ئې ضرور ورکولو. (تارِیخ دِمَشق لِابنِ عَساکر، ج۴۰ص ۴۱۲، ۴۱۳ مُلَخَّصاً)

د الله تعالیٰ دِ په هغوئي رحمت وي او د هغوئي په خاطر دِ زمونږه بے حِسابه بخښنه اوشي. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

گُنہِ گدا کا حساب کیا وہ اگرچہ لاکھ سے ہیں سِوا
مگر اے عَفُو ترے عفْو کا تو حِساب ہے نہ شمار ہے

زما د ګناه څه حِساب، اګر چې دي د لکونو نه سِوا
خو ستا د بخښنې اے مهربانه ربه! نه حِساب شته او نه شُمار

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

د اذان او د اِقامت د جواب ورکولو طريقه

مُؤَذِّن صاحِب ته پکار دي چې د اذان کلِمات په واره واره [يعني په قلاره قلاره] وائي. اَللّٰهُ اَكْبَر اَللّٰهُ اَكْبَر (دا دوه کلِمات دي خو) دواړه د يو ځائے وئيلو (يعني د سَکته کولو نه بغير د يو ځائے وئيلو په اِعتِبار) يوه کلِمه ده، د دواړو نه پس دِ سَکته اوکړي (يعني چپ دِ شي) او د سَکته مِقدار دا دے چې جواب ورکولو والا جواب ورکړي، د سَکتے پريښودل مَکروه دي او د داسې اذان اِعاده (يعني بيا کول) **مُستَحَب** دي. (دُرِّمُختار و رَدُّالمُحتار ج۲ ص٦٦) جواب ورکوونکي ته پکار دي چې کله مُؤَذِّن صاحب اَللّٰهُ اَكْبَر اَللّٰهُ اَكْبَر اووائي او سَکته اوکړي يعني خاموش شي هغه وخت دِ اَللّٰهُ اَكْبَر اَللّٰهُ اَكْبَر اووائي. هُم دغسې دِ د نورو کلِماتو جواب ورکړي. چې کله مُؤَذِّن ورومبي ځل "اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ الله" اووائي نو دا دِ اووائي: صَلَّى اللهُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ الله (ترجَمه: په تاسو دِ درود وي يا

رسُولَ الله (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) چې کله ئې هغه بيا اووائي، نو دا دِ اووائي: قُرَّةُ عَيۡنِي بِکَ يَا رَسُوۡلَ اللهِ (يا رسُولَ الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ستاسو په وجه زما د سترګو يخ والے دي) او هر ځله دِ د غټو ګوتو نوکان سترګو ته لګوي، او [د دويم ځله] په آخِره کښې دِ وائي: اَللّٰهُمَّ مَتِّعۡنِيۡ بِالسَّمۡعِ وَالۡبَصَرِ (اے الله عَزَّوَجَلَّ! زما د اوريدو او ليدو د قُوَّت نه ما ته ګټه [يعني فائِده] راکړې) (رَدُّالۡمُحۡتَار ج٢ ص٨٤)

د حَيَّ عَلَی الصَّلٰوۃِ او حَيَّ عَلَی الۡفَلَاحِ په جواب کښې دِ (څلور واړه ځله) لَا حَوۡلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ اووائي او بهتره دا ده چې دواړه اووائي (يعني مُؤَذِّن چې څه اووئيل هغه دِ هم اووائي او لَاحَول دِ هم اووائي) بلکه نور دِ ورسره دا هم يو ځائے کړي: مَاشَآءَ اللهُ کَانَ وَمَا لَمۡ يَشَأۡ لَمۡ يَکُنۡ (ترجَمه: څه چې الله تعالیٰ اوغوښتل اوشو، څه چې ئې اونه غوښتل اونه شو) (دُرِّ مُختار و رَدُّالمُحتار ج٢ ص٨٢، عالمگيری ج١ ص٥٧)

د اَلصَّلٰوۃُ خَيۡرٌ مِّنَ النَّوۡمِ په جواب کښې دِ اووائي: صَدَقۡتَ وَبَرِرۡتَ وَبِالۡحَقِّ نَطَقۡتَ (ترجَمه: ته رښتينے او نيکو کار ئې او تا حق اووئيل) (دُرِّ مُختار و رَدُّالمُحتار ج٢ ص٨٣)

د اِقامَت جوابورکول مُستَحَب دي. د هغې جواب هم دغسې دے، فرق دومره دے چې د قَدۡ قَامَتِ الصَّلٰوۃُ په جواب کښې دِ داسې وائي:

”اَقَامَهَا اللّٰهُ وَاَدَامَهَا مَادَامَتِ السَّمٰوٰتُ وَالۡاَرۡضُ“ (الله عَزَّوَجَلَّ دِ دا قائِم لري تر څو چې آسمانونه او زمکه دي)

(عالمگيري ج١ ص٥٧)

د اذان څوارلس مَدَنی ګلونه

❖ **پينځه** واره فرض لـمونځونه، په دې کښې جُمُعه هم شامله ده چې کله د جَماعَتِ اُولٰی [يعني د وړومبۍ جَمعې] سره په جُمات کښې په وخت ادا کړے شي نو د هغې د پاره اذان سُنَّت مُؤَکده دے او د دې حُکم د واجِب په شان دے چې که اذان اونکړے شو نو د هٰغه ځائے ټول خلق به ګنهګار وي. (بَهارِ شرِيعَت ج۱ ص ٤٦٤)

❖ که څوک په ښار کښې دننه په کور کښې لـمونځ کوي نو د هٰغه ځائے د جُمات اذان د هغه د پاره کافي دے خو اذان کول مُستحب دي. (رَدُّالْمُحْتَار ج۲ ص۷۸،٦٢)

❖ که څوک د ښار نه بهر يا کلي، باغ يا پټي وغيره کښې وي او هغه ځائے نزدے وي نو د کلي يا ښار اذان کافي دے بيا هم اذان کول بهتر دي او که نزدے نه وي نو کافي نه دے. د نزدے حد دا دے چې د دې ځائے د اَذان آواز هٰغه ځائے ته رسيږي. (عالمگِيرى ج۱ ص٥٤)

❖ که **مسافر** اَذان او اِقامَت دواړه اونه وئيل نو مکروه دي او که صرف اِقامت ئې اووئيلو نو کراهَت نشته خو بهتره دا ده چې اذان هم اوکړي، که يواځې وي او که د هغه د لارې نور ملګري هم هلته موجود وي. (بَهارِ شرِيعَت ج۱ ص٤٧١، دُرِّ مُختار و رَدُّ المُحتار ج۲ ص۷۸)

❖ د **وخت** شروع کېدو نه پس اذان کوئ. که د وخت نه مخکښې مو اوکړو يا مو د وخت نه مخکښې شروع کړو او د اذان په دوران کښې وخت راغے، په دواړو صورتونو کښې دوباره اذان اوکړئ. (اَلْهِدَايَة ج۱ص٤٥) مُؤَذِّن صاحِبانو ته پکار دي چې هغوئي د **نِظامُ الاوقات** نقشه ګوري بعضو ځائيونو کښې مُؤَذِّن صاحِبان د وخت نه مخکښې اذان شروع کړي. د اِمامانو صاحِبانو او د اِنتِظاميه په خِدمت کښې هم مَدَني عرض دے چې هغوئي هم دا مسئَله په نظر کښې ساتي.

❖ که **زنانه** خپل ادا [يعني د حاضِر وخت] لـمونځونه کوي او که قضا کوي، په هغې کښې د دوئي د پاره اذان او اِقامت وئيل مکروه دي. (دُرِّمُختار ج۲ص۷۲)

❖ د **زنانؤ** د پاره د جَمعې سره لـمونځ کول **ناجائِزه** دي. (اَيضاًص٣٦٧.بَهارِ شرِيعَت ج١ص٥٨٤)

❖ **پوهه** ماشوم هُم اذان کولے شي. (دُرِّمُختار ج۲ص۷۵)

❖ د بے **اودسه** کس اذان صحيح دے خو د بے اودسه کس اذان مکروه دے. (بَهارِ شرِيعَت ج١ص٤٦٦، مراقی الفلاح ص٤٦)

❖ د **خُنثٰی** [يعني هِيجړا] او فاسِق [ښکاره ګُنهګار] اګر که عالِم وي، د نشه کس، د ليوني، د بے غُسله او د ناپوهه ماشوم اذان مکروه دے. د دې ټولو اذان دِ بيا اوکړے شي. (بَهارِ شرِيعَت ج١ص٤٦٦، دُرِّمُختار ج۲ص۷۵)

❖ **که** مُؤَذِّن اِمام هم وي نو بهتره ده. (دُرِّمُختار ج۲ص۸۸)

❖ د جُمات نه بهر، مخ په قبله په ولاړه، په غوږونو کښې دِ ګوتې کيږدي او په اوچت آواز دِ اذان اوکړے شي خو د طاقت نه زيات آواز اوچتول مکروه دي. (بَهارِ شرِيعَت ج١ ص٤٦٨، ٤٦٩، عالمگِيرى ج١ ص٥٥)

په اذان کښې په غوږونو کښې ګوتې ايښودل مَسنُون او مُستَحب دي خو خوزَول او تاوهل ئې فُضول حَرَکت دے. (فَتَاوىٰ رَضَوِيّه ج٥ ص٣٧٣)

❖ مخ دِ ښي طرف ته واړوي او حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ دِ اووائي [دوه ځله دِ داسې اوکړي] او بيا دِ مخ ګڅ طرف ته واړوي او حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ دِ اووائي اګر که اذان د لـمانځه د پاره نه وي مَثَلًا د ماشوم په غوږ کښې ئې کوي. دا تاوهل صرف د مخ دي ټول بدن دِ نه تاوهي. (دُرِّمُختار ج٢ ص٦٦. بَهارِ شرِيعَت ج١ ص٤٦٩)

بعضې مُؤَذِّنان چې ”صلٰوة“ او ”فَلَاح“ ته اورسيږي نو ښي طرف ته او ګڅ طرف ته هسې په قلاره شان مخ اوخوزوي، دا طريقه غَلَطه ده. صحيح انداز دا دے چې مخکښې دِ په صحيح طريقه ښي يا ګڅ طرف ته مخ کړي د هغې نه پس دِ د لفظ ”حَيَّ“ نه شروع اوکړی [او پوره حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ يا حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ دِ اووائي بيا دِ مخ نيغ کړي]

❖ د **سحر** په اذان کښې د حَیَّ عَلَی الْفَلَاحِ نه پس [دوه ځله] اَلصَّلٰوۃُ خَیْرٌ مِّنَ النَّوْم وئیل مُستَحب دي. (دُرِّمُختار ج۲ ص٦٧) که اوئې نه وئیل نو بیا به هم اذان اوشي. (قانونِ شریعت ص۸۹)

د "اذانِ بِلالي" د نهه حُروفو په نِسبت د اذان د جواب نهه مَدَني ګلونه

❖ **د لـمانځه د اذان** نه علاوه د نورو اذانونو جواب به هم ورکولے کیږي مَثَلًا د ماشوم په پیدا کیدو [د هغه په غوږ کښې د کیدو والا] **اذان**. (رَدُّالْمُحْتَار ج۲ ص۸۲) اَعلٰی حضرت اِمام اَحمد رضا خان رَحْمَۃُاللہِ عَلَیْه فرمائي: چې ماشوم پیدا شي نو فوراً دِ ورته په ښي غوَږ کښې اذان او په ګڅ کښې تڪبیر اووائي چې د شیطان د خلَل [یعني نقصان] او اُمُّ الصِّبْیَان نه بچ شي. (فَتَاوٰیرَضَوِیّه ج٢٤ ص٤٥٢) په "**مَلفُوظاتِ اَعلٰی حضرت**" صفحه٤١٧ نه ٤١٨ کښې دي: "(صِرع) ډیره خبیثه بَلَا ده او هم دے ته اُمُّ الصِّبْیَان وائي که ماشومانو کښې وي ګني [که غټو کښې وي] نو صِرع (یعني مِرګي) [ورته وائي]."

❖ **مُقتدیانو ته د خُطبے** د اذان جواب بالکل ورکول نه دي پڪار هم دا اَحْوَط (یعني احتیاط ته نزدے) دي. خو دا د اذان جواب یا د (د دوه خطبو د مینځه) دُعا که په زړه کښې اوکړي، او په ژبه باندې الفاظ (ادا کول اَصلًا (یعني بالکل) نه وي نو هیڅ باک نشته. او اِمام یعني خطیب که په ژبه هم د اذان جواب ورکړي یا دُعا اوکړي، نو بیشکه جائِز دي. (فَتَاوٰی رَضَوِیّه مُخَرَّجه ج۸ ص۳۰۰،۳۰۱)

❖ د اذان اوريدلو والا د پاره د اذان د جواب ورکولو حُکم دے. (بَهارِ شرِيعَت ج١ ص٤٧٢) جُنُب (يعني چا ته چې د جِماع يا احتِلام په وجه د غُسل حاجت وي [يعني بے غُسله]) دِ هم د اذان جواب ورکوي. البته د حَيض و نِفاس والا زنانه، خُطبه اوريدونکي، د جنازے لمونځ کوونکي، [يا که څوک] په جِماع کښې مشغول يا په قضائے حاجَت [يعني اودس ماتولو] کښې مصروف وي نو په هغوئي [يعني په دې تولو] جواب ورکول نشته. (دُرِّ مُختار ج٢ ص٨١)

❖ چې کله اذان کيږي نو هغه وخته پورې سلام، خبرې کول، د سلام جواب او ټول کارونه بند کړئ تر دې چې تِلاوت هم، اذان په غور سره اورئ او جواب ورکوئ او په اِقامت کښې هم داسې کوئ. (بَهارِ شرِيعَت ج١ ص٤٧٣، دُرِّ مُختار ج٢ ص٨٦، عالمگِيري ج١ ص٥٧ مُلَخَّصاً)

❖ د اذان په دوران کښې گرځيدل، لوښے، گِلاس وغيره کوم يو څيز راخستل، طعام وغيره ايښودل، ورو ماشومانو سره لوبيدل، په اشارو کښې خبرې کول وغيره هر څه پريښودل زيات مناسب دي.

❖ څوک چې د اذان په وخت کښې په خبرو کښې مشغول اوسي د هغه مَعَاذَالله [يعني د الله پناه] د بدې خاتِمے کيدو ويره ده. (بَهارِ شرِيعَت ج١ ص٤٧٣)

❖ په لاره روان وو چې د اذان آواز راغے نو (بهتره دا ده چې) هغه همره ساعت اودريږي (په خاموشئ ئې واوري) او جواب ورکړي. (عالمگِيري ج١ ص٥٧. اَيضاً) خو د اذان په دوران کښې جُمات ته يا اودس خانے طرف ته تلَلو يا اودس کولو کښې هيڅ باک نشته، په دې دوران کښې په ژبه جواب هم ورکوئ.

❖ د اذان په دوران کښې استنجاخانے ته تلل بهتر نه دي ځکه چې هلته به د اذان جواب نه شي ورکولے او دا د ډير غټ ثواب نه محرومي ده البته که ډير زيات حاجت وي يا د جَمعې تللو خطره وي نو لا ړ دِ شي.

❖ که يو څو اذانونه واوري نو په ده باندې د وړومبي جواب ورکول دي او بهتره دا ده چې د ټولو جواب ورکړي. (دُرِّمُختار و رَدُّالمُحتار ج٢ص٨٢،بَهارِشرِيعَت ج١ص٤٧٣) که د اذان په وخت کښې ئې جواب ور نه کړو او زيات وخت نه وي تير شوے نو جواب دِ ورکړي. (دُرِّمُختار ج٢ص٨٣)

د "يا مُصطفٰی" د ووه حُروفو په نِسبت د اِقامت ووه مَدَني ګلونه

❖ **اِقامت** په جُمات کښې اِمام پسے په ولاړه عين [يعني رَسا] شا ته وئيل بهتر دي که رَسا شا ته موقع نه وي نو ښي طرف مناسب دے.

(ماخوذ از فتَاوىٰ رَضَويّه مُخَرَّجه ج٥ ص٣٧٢)

❖ **اِقامت** د اذان نه هم زيات تاکيدي سُنَّت دے. (دُرِّمُختار ج٢ص٦٨)

❖ د **اِقامت** جواب ورکول **مُستَحَب** دي. (بَهارِ شرِيعَت ج١ ص٤٨٣)

❖ د **اِقامت** کلِمات زر زر وائے او په مينځ کښې **سَکته** مه کوئ. (اَيضاًص٤٨٠)

❖ په **اِقامت** کښې هم په حَيَّ عَلَی الصَّلٰوۃ او حَيَّ عَلَی الْفَلَاحِ کښې (صفحه 11 کښې د بيان کړي طريقے مطابق) ښي او ګڅ طرف ته مخ اړوئ. (دُرِّمُختار ج٢ ص٦٦)

❖ **اِقامت** هُم د هغه حق دے چا چې اذان کړے دے، د اذان کولو والا په اِجازت ئې بل وئيلے شي که چا د اِجازت نه بغير اووئيلو او مُؤَذِّن ته (يعني چا چې اذان کړے وو، په زړه کښې) ناخوښه وي نو مکروه دي.

(عالمگیری ج١ ص٥٤)

❖ که د **اِقامَت** په وخت کښې خوک راغے نو هغه ته په ولاړه اِنتِظار کول مکروه دي بلکه پکار ده چې کښيني، هم دغسې چې کوم خلق په جُمات کښې موجود وي هغه دِ هم ناست اوسي او هله دِ اودريږي چې کله مُکبِّر حَیَّ عَلَی الْفَلَاحِ ته اورسي هُم دا حُکم د اِمام د پاره هم دے. (اَیضاً ص٥٧، بهارِ شریعت ج١ص٤٧١)

د "يا غَوثُ الاعظم" د ١١ حروفو په نِسبت د اذان کولو يوولس مُستحب موقعے

﴿١﴾ د ماشوم ﴿٢﴾ غمګين ﴿٣﴾ مِرګي والا ﴿٤﴾ د غضبناک او بد مِزاجه سړي او ﴿٥﴾ د بد مِزاجه خاروي په غوږ کښې ﴿٦﴾ د جنګ د شِدَّت په وخت کښې ﴿٧﴾ د اور لګيدو په وخت کښې ﴿٨﴾ د مړي د خخولو نه پس ﴿٩﴾ د پيري د سرکشئ په وخت کښې (مَثَلًا په چا پيريان راغلي وي) ﴿١٠﴾ که په ځنګل کښې ترينه لاره خطا شي او خوک ښودلو والا نه وي نو په هغه وخت کښې. (بهارِ شریعت ج١ص٤٦٦، ردُّالمُحتار ج٢ص٦٢) او ﴿١١﴾ د وَبا په زمانه کښې هم اذان کول مُستَحب دي. (بهارِ شریعت ج ١ ص ٤٦٦، فتاویٰ رضویه مُخرَّجه ج٥ ص٣٧٠)

په جُمات کښې اذان کول خِلافِ سُنَّت دي

نن صبا اکثر په جُمات کښې دننه د اذان کولو رواج دے او دا خِلافِ سُنَّت دي. په "عالـمګيري" وغيره کښې دي چې اذان دِ د جُمات نه بهر کوي په جُمات کښې دِ اذان نه کوي. (عالمگیری ج۱ ص۵۵) اَعلٰی حضرت اِمامِ اَهلِسُنَّت، مُجَدِّدِ دِين و مِلّت مولانا شاه اِمام اَحمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائي: يو ځل هم ثابِت نه دي چې حُضُورِ اَقدس صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم په جُمات کښې د اذان کولو فرمائيلي وي. سَيِّدى اَعلٰی حضرت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه نور فرمائي: په جُمات کښې اذان کول د جُمات او د دربارِ اِلٰهی ګُستاخي او بے ادبي ده. (فتاوٰی رضویه مُخَرَّجه ج۵ ص۴۰۸، ۴۱۱، ۴۱۲) د جُمات د انګنړ نه بهر چې کوم ځائے خلق پيزار اوباسي هغه ځائے خارِجِ مَسجِد وي هلته اذان کولو کښې هيڅ باک نشته او د سُنَّت مطابِق دي. د جُمُعے دويم اذان چې نن صبا (د خُطبے نه مخکښې) په جُمات کښې د خطِيب مِنبر ته مخامخ په جُمات کښې دننه کيږي دا هُم خِلافِ سُنَّت دي، د جُمُعے دويم اذان هُم د جُمات نه بهر کول پکار دي خو چې مُؤَذِّن خطيب ته مخامخ وي.

د سلو شهيدانو ثواب اوګټئ

سَيِّدى اَعلٰی حضرت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائي: اِحيائے سُنَّت [يعني سُنَّت ژوندي کول] خو د عُلَماء خاص فرضِ منصبي دے او د کوم مسلمان نه چې کيدے شي د هغه د پاره حُکم عام دے، د هر ښار مسلمانانو ته پکار دي چې په خپل ښار يا کم نه کم په خپلو جُماتونو کښې (د پينځه واړه اذانونو او د جُمُعے دويم

اذان د جُمات نه د بهر کولو) دا سُنَّت ژوندي کړي او د سلو شهیدانو ثواب واخلي. د رَسُولُ الله صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم فرمان دے: ”څوک چې د فَسادِ اُمَّت په وخت کښې زما سُنَّت مضبوط اونیسي هغه ته به د سلو شهیدانو ثواب حاصل شي.“ (اَلزُّهدُالکبِیر لِلْبَیهَقِی ص۱۱۸ حدیث۲۰۷، فَتَاوٰی رَضَویّه ج۵ ص۴۰۳)

د دې مسئَلے د تفصِیل د پاره فَتَاوٰی رَضَوِیّه مُخَرَّجه جلد ۵ ”بَابُ الاَذَانِ وَالْاِقَامَةِ“ اولولئ.

د اذان نه مخکښې دا دُرودِ پاک لولئ

د اذان او اِقامت نه مخکښې بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ لَوَلئ او د دُرود و سلام دا صیغے لولئ:

اَلصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلَیۡكَ یَارَسُوۡلَ اللّٰهِ　　اَلصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلَیۡكَ یَارَسُوۡلَ اللّٰهِ

اَلصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلَیۡكَ یَانَبِیَّ اللّٰهِ　　وَعَلٰی اٰلِكَ وَاَصۡحَابِكَ یَانُوۡرَ اللّٰهِ

بیا په دُرود و سلام، او اذان کښې د فصل (یعني فاصله) کولو د پاره دا اعلان کوئ: ”**عاشِقانِ رَسُول تَوَجُّه اوکړئ، د اذان په اِحتِرام کښې خبرې اترې او کار بند کړئ او د اذان جواب ورکړئ او ډیرې ډیرې نیکئ اوګټئ.**“ د هغې نه پس اذان کوئ. د دُرود و سلام او اِقامت په مینځ کښې په جُمات کښې دا اعلان کوئ: **د اِعتِکاف نِیَّت اوکړئ، که موبائِل فون وي نو بند ئې کړئ،** د اذان او اِقامت نه مخکښې د تَسمِیه [یعني د بِسمِ الله] او د دُرُود شریف د مخصوصو صِیغو مَدَني عرض په خپل

شوق کووم چې دغسې زما د پاره هُم د څه ثوابِ جارِيَّه ذريعه جوړه شي او د فاصلے (ورکولو) مشوره مې د **فتاوٰی رَضَوِیَّه** د فَيضان نه وړاندې کړې ده. چنانچه د يو سوال په جواب کښې اِمامِ اَهلِسُنَّت رَحۡمَةُاللهِعَلَيۡه فرمائي: "د اِقامت نه مخکښې په دُرود شريف وئيلو کښې باک نشته خو د اِقامت نه فصل (يعني فاصِله يا جُدائي) پکار ده يا د دُرُود شريف آواز، د اِقامت د آواز نه داسې جُدا ([يعني بدل] مَثَلًا چې د دُرُود شريف اواز د اِقامت په نِسبت لږ تِيټ) وي چې فرق ئې معلوميږي او عوام ته دُرُود شريف جُزءِ اِقامت (يعني د اِقامت حِصَّه) نښکاره نه شي." (فتاوٰی رَضَوِيّه مُخَرَّجه ج٥ ص٣٨٦)

وسوسه: د سرکارِ مدينه صَلَّى اللهُ عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم په ظاهِري ژوند او د خُلَفائے راشِدِين عَلَيۡهِمُ الرِّضۡوَان په دَور کښې به د اذان نه مخکښې دُرُود شريف نه لوستے شو لِهٰذا داسې کول بَد بِدعت او ګناه ده. (مَعَاذَالله) **د وسوسے جواب:** که دا قاعده تسليم کړے شي چې کوم کار به په هغه دور کښې نه کيدو هغه اوس کول بَد بِدعت او ګناه ده نو بيا به په دې زمانه کښې ټول نِظام ګډ وَډ شي. د بيشميره مِثالونو نه صرف دولس مِثالونه وړاندې کووم چې دا کارونه به په هغه دور کښې نه کيدل او اوس دا کارونه هر يو کوي: ﴿١﴾ په قُرآنِ پاک کښې ټَکي او اِعراب [يعني زوَر، زير، پيښ وغيره] حَجَّاج بِن يُوسُف په ٩٥هِجرى کښې اولګول ﴿٢﴾ هُم هغه د آيتونو د پوره کيدو په ځائيونو د عَلامتونو [يعني نښو] په طور ټَکي اولګول ﴿٣﴾ د قُرآنِ پاک چاپ کيدل ﴿٤﴾ د جُمات [د مخکښني دِيوال] په مينځ کښې د اِمام د

اودريدلو د پاره د تاخ په شان محراب نخوا نه وو د وَلِيد مَرواني په دور کښې حضرتِ سيِّدُنا عُمر بِن عبدُالعزيز رَحْمَةُاللهِ عَلَيْه ايجاد کړو. نن په هر جُمات کښې دا شته دے ﴿۵﴾ شپږ کَلِمے ﴿۶﴾ عِلمِ صَرف و نحو ﴿۷﴾ عِلمِ حدِيث او د اَحاديثو قِسمونه ﴿۸﴾ درسِ نِظامی ﴿۹﴾ د شريعت او طريقت څلور سلسلے ﴿۱۰﴾ په ژبه د لـمونځ نِيَّت وئيل ﴿۱۱﴾ د هوائي جهاز په ذريعه د حج سفر کول ﴿۱۲﴾ د جدِيد سائِنسي وَسلو په ذريعه جِهاد کول. دا ټول کارونه په هٰغه مبارک دَور کښې نه وو خو اوس دے ته هيڅ څوک هم ګناه نه وائي نو آخِر د اذان او اِقامت نه مخکښې په خوږ خوږ مصطفٰی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم باندې دُرُود و سلام وئيل ولې بَد بِدعَت او ګُناه شوه! ياد ساتئ د کوم يو کار په باره کښې چې د ناجائِزه کيدو دليل نه وي نو دا پخپله د جائِز کيدو دليل دے. يقيناً يقيناً يقيناً هر هٰغه نوے څيز چې شريعت نه وي منع کړے هغه مُباح او جائِز دے او دا امرِ مُسَلَّم دے [يعني منلي شوي خبره ده] چې د اذان نه مخکښې د دُرُود شريف وئيلو په يو حديث کښې هم منع نه ده راغلي لِهٰذا د دې منع نه راتلل پخپله "اِجازت" جوړ شو او د ښو ښو خبرو ايجاد کولو خو پخپله د مدينے تاجدار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ترغِيب فرمائيلے دے او د "مُسلِم شريف" په باب "كِتَابُ الْعِلم" کښې د مدينے د سُلطان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم دا د اِجازت نه ډک فرمان مبارک موجود دے:

مَنۡ سَنَّ فِی الۡاِسۡلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً فَعُمِلَ بِهَا بَعۡدَه، كُتِبَ لَهٗ مِثۡلُ اَجۡرِ مَنۡ عَمِلَ بِهَا وَلَا يَنۡقُصُ مِنۡ اُجُوۡرِهِمۡ شَیۡءٌ.

(صحیح مُسلِم ص۱٤٣٧ حدیث١٠١٧)

ترجَمه: چا چې په مسلمانانو کښې يوه نيکه طريقه جاري کړه او د هغې نه پس په هٔغه طريقه عمل اوکړے شو نو په هٔغه طريقه باندې د عمل کوونکو ثواب به هم د هغه (يعني د هغه جاري کولو والا) په اعمال نامه کښې ليکلے کيږي او د عمل کوونکو په ثواب کښې به [هيڅ] کمے نه کيږي.

مطلب دا چې څوک په اِسلام کښې ښه طريقه جاري کړي هغه د غټ ثواب حقدار دے نو بيشکه چا چې د اذان او اِقامت نه مخکښې د درود شريف رواج جاري کړے دے هغه هم د ثوابِ جارِيَّه حقدار دے، د قيامته پورې به چې کوم مسلمانان په دې طريقه عمل کوي د هغوئي به هم ثواب کيږي او د جاري کولو والا به هم ثواب کيږي او د دواړو په ثواب کښې به څه کمے هُم نه راځي. کيدے شي د چا په ذِهن کښې دا وسوسه راشي چې په حديثِ پاک کښې دي: "كُلُّ بِدعَةٍ ضَلَالَةٌ وَّ كُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّار" **ترجَمه:** يعني هر بِدعت (يعني نوې خبره) ګُمراهي ده او هره ګُمراهي جهَنَّم کښې (يعني جهنَّم ته بوتلونکې) ده. (صحيح اِبنِ خُزَيمه ج٣ ص١٤٣ حديث١٧٨٥) د دې حديث شريف څه معنىٰ ده؟ د دې جواب دا دے چې حديثِ پاک حق دے. دلته د بِدعت نه مُراد **بِدعَتِ سَيِّئَه** يعني بد بِدعت دے او يقيناً هر هٔغه بِدعت بد دے کوم چې د سُنَّت خِلاف يا سُنَّت ختموونکے وي. چنانچه حضرتِ سيِّدُنا شيخ عبدُالحق مُحَدِّث دهلوِي رَحۡمَةُاللّٰهِ عَلَيۡه فرمائي: کوم بِدعت چې د اُصولو او قواعِدِ سُنَّت موافِق [يعني مطابق] او د هغې مطابق قياس

کړے شوے وي (يعني د شريعت او سُنَّت سره ټکراؤ نه خوري) هغې ته **بِدعَتِ حَسَنه** وائي او کوم چې د دې خِلاف وي هغې ته بِدعَتِ گُمراهي وائي.
(اَشِعَّةُ اللَّمعات ج۱ ص۱۳۵)

صَـلُّـوْا عَـلَى الْـحَـبِـيْـب! صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّد

اوس د اِيمان د حِفاظت په فِکر کښې د **دعوتِ اسلامي** د اِشاعتي ادارے مَکتَبَةُ الْمَدِيْنَه چاپ شوي د 692 صفحو کتاب "کفریہ کلِمات کے بارے میں سوال و جواب" صفحه 359 نه 362 پورې مضمون اوګورئ.

د اذان د بے ادبئ په باره کښې سوال و جواب

سوال: د اذان بے ادبي کول څنګه دي؟

جواب: اذان د شَعائِرِ اِسلام [يعني د اِسلام د نښو] نه دے. او د هر يو شَعَائِرِ اسلام بے ادبي کول کفر دے.

په حَيَّ عَلَى الصَّلٰوة پورې ټوقې کول

سوال: په اذان کښې د حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ (يعني راشئ لمانځه طرف ته) يا د حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ (يعني راشئ نيکئ طرف ته) په اوريدو دا وئيل څنګه دي، چې "راشئ د سينما طرف ته ګنې ټِکټونه به ختم شي"!

جواب: کفر دے. ځکه چې **مَعَاذَاللّٰه** [يعني د الله پناه] دا په اذان پورې ټوقې کول شو. د اَعلٰی حضرت اِمامِ اَهلِسُنَّت مولانا شاه اِمام اَحمد رضا خان رَحْمَةُ

اللّٰہِ عَلَیْہ نه تپوس اوکړے شو: جناب! تاسو د دې مسئلے په باره کښې څه ارشاد فرمائے چې زَيد د جُمات د مُؤذِّن په اذان پورې داسې ټوقې اوکړې يعني لفظ حَیَّ عَلَی الصَّلٰوۃِ ئې چې واوريدو نو داسې ټوقې ئې وړپورې اوکړې چې (بھیّا لڈّو چلا) [يعني ورور لټو تاو کړه] آيا د زَيد د پاره حُکمِ اِرتِداد [يعني مُرتد کيدل] او سقوطِ نِکاح [يعني نِکاح ماتيدل] ثابِت شو که نه؟ او د زيد نِکاح ماته شوه که نه؟ الخ. **الجواب**: په اذان پورې اِستِهزا (يعني ټوقې کول) ضرور **کفر** دے، که هغه واقِعي په اذان پورې اِستِهزا (يعني ټوقې) کړي وي نو بيشکه کافِر شو، د هغه ښځه د هغه د نِکاح نه اووتله، دا که دوباره مسلمان شي او ښځه د ده سره نکاح اوکړي نو هله به وطی (يعني کور والے) حلال وي کني زِنا به وي. او که ښځه بغير د اِسلام او نِکاح نه د هغه سره په وطی (يعني کور والي) کولو راضي شوه نو هغه به هم زناکاره وي. او که اذان پورې ټوقې کول ئې مقصد نه وو بلکه خاص په هغه مُؤذِّن پورې ئې په دې وجه چې هغه ئې غلط وائي ټوقې کړې وي نو په دې حالت کښې (نه کافِر شو او نه نکاح ماته شوه خو بيا) به (هم) زيد ته د تجدِيدِ اسلام [يعني د اسلام تازه کولو] او د تَجدِيدِ نکاح [يعني د نکاح تازه کولو] حُکم ورکولے شي. وَاللّٰہُ تَعَالٰی اَعْلَم. (فَتَاوٰی رَضَوِيّه مُخَرَّجه ج۲۱ ص۲۱۵)

د اذان مُتَعَلِّق د کفرِيه خبرو ۸ مِثالونه

﴿۱﴾ څوک چې په اذان پورې ټوقې اوکړې هغه کافِر دے.

(فَتَاوٰی رَضَوِيّه ج۵ ص۱۰۲)

﴿۲﴾ د اذان د سپکاوالي په وجه داسې وئيل چې ”د تَلِئ آواز د لـمانځه د خبر ورکولو د پاره زيات بهتر دے“ کفر دے.

﴿۳﴾ څوک چې اذان کولو والا ته په اذان کولو اووائي: ”تا دروغ اووئيل“ داسې کس کافِر شو. (فَتَاوٰی قاضی خان ج٤ ص٤٦٧)

﴿٤﴾ چا چې د کوم يو مُؤَذِّن په باره کښې په اذان پورې د ټوقې په طور اووئيل: دا څوک محروم دے چې اذان کوي؟ يا ئې ﴿٥﴾ د اذان په باره کښې اووئيل: څه نا اشنا شان آواز دے يا ئې اووئيل: ﴿٦﴾ د پرَدو خلقو آواز دے، دا ټولې خبرې کفر دي. يعني چې کله ئې څوک د تحقِير (يعني د سپک ګنړلو) په طور اووائي. (مِنَحُ الرَّوض الازهر لِلقاری ص٤٩٥) ﴿۷﴾ يو اذان اوکړو بل [په اذان پورې] د ټوقو کولو د پاره بيا اذان اوکړي نو په هغه باندې حُکم د کفر دے. (مجمع الانهر ج۲ ص٥٠٩) ﴿۸﴾ په اذان اوريدو دا وئيل چې: څه شور ئې جوړ کړے دے! که دا خبره ئې د اذان د ناخوښه کولو په وجه اوکړه نو کفر دے. (عالَمګِيري ج۲ ص۲٦٩)

اذان

اَللّٰهُ اَكْبَرُ ط اَللّٰهُ اَكْبَرُ ط	اَللّٰهُ اَكْبَرُ ط اَللّٰهُ اَكْبَرُ ط
الله د ټولو نه لوئي دے الله د ټولو نه لوئي دے	الله د ټولو نه لوئي دے الله د ټولو نه لوئي دے

اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ ؕ	اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ ؕ
زه ګواهي ورکووم چې د الله نه سِوا هیڅ څوک د عِبادت لائِق نشته	زه ګواهي ورکووم چې د الله نه سِوا هیڅ څوک د عِبادت لائِق نشته
اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ ؕ	اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ ؕ
زه ګواهي ورکووم چې حضرت محمّد (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) د الله رسول دے	زه ګواهي ورکووم چې حضرت محمّد (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) د الله رسول دے
حَیَّ عَلَی الصَّلٰوةِ ؕ	حَیَّ عَلَی الصَّلٰوةِ ؕ
لمونځ کولو د پاره راشئ	لمونځ کولو د پاره راشئ
حَیَّ عَلَی الْفَلَاحِ ؕ	حَیَّ عَلَی الْفَلَاحِ ؕ
خلاصي موندلو د پاره راشئ	خلاصي موندلو د پاره راشئ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ ؕ	اَللّٰهُ اَكْبَرُ ؕ
الله د ټولو نه لوئې دے	الله د ټولو نه لوئې دے
لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ؕ	
د الله نه سِوا هیڅ څوک د عِبادت لائِق نشته	

د اذان دُعـا

د اذان نه پس دِ مُؤَذِّن او اوریدونکي دُرُود شریف اولولي او دا دُعا دِ اولولي:

اَللّٰھُمَّ رَبَّ ھٰذِہِ الدَّعْوَةِ التَّآمَّةِ وَالصَّلٰوةِ الْقَآىِٕمَةِ

اے الله! د دې دعوةِ تامّه او صلٰوةِ قائِمه مالِکه، ته زمونږه

اٰتِ سَیِّدَنَا مُحَمَّدَنِ الْوَسِیْلَةَ وَالْفَضِیْلَةَ وَالدَّرَجَةَ الرَّفِیْعَةَ

سردار حضرت محمّد (ﷺ) ته وسیله او فضیلت او ډیره اوچته درجه عطا کړې

وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُوْدَنِ الَّذِیْ وَعَدْتَّهٗ وَارْزُقْنَا شَفَاعَتَهٗ

او هغوئي په مُقامِ محمود باندې فائِز کړې چې د هغې تا د هغوئي سره وعده کړې ده

یَوْمَ الْقِیٰمَةِ ط اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِیْعَادَ ط

او مونږ ته د هغوئي شفاعت رانصیب کړې د قیامت په ورځ، بیشکه ته د وعدے خِلاف

بِرَحْمَتِكَ یَآ اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

نه کوے، په مونږه باندې خپل رحمت اوفرمائے اے د ټولو نه زیات رحم کولو والا.

د شَفاعت زیرے

فرمانِ مُصطفٰی صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: چې کله تاسو اذان واورئ نو هٰغه **کلِمات** ادا کړئ کوم چې **مُؤَذِّن** اووئیل بیا په ما باندې دُرود شریف اولولئ بیا د وسیلے سوال اوکړئ. د داسې کولو والا د پاره زما شفاعت واجب شو .

(مُسلِم ص۲۰۳ حدیث۳۸٤ مُلَخَّصاً)

ایمانِ مُفصَّل

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْقَدْرِ خَيْرِهٖ

ما ایمان راوړو په الله او د هغه په فرِښتو او د هغه په کتابونو او د هغه په رسولانو او د قیامت په ورځ باندې

وَشَرِّهٖ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ ط

او په دې باندې چې ښه او بد تقدیر د الله له طرفه دے،
او د مرګ نه پس په راژوندې کولو باندې.

ایمانِ مُجمَل

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ كَمَاهُوَبِاَسْمَآئِهٖ وَصِفَاتِهٖ وَقَبِلْتُ جَمِيْعَ اَحْكَامِهٖ

ما ایمان راوړو په الله باندې څنګه چې هغه د خپلو نومونو او صِفاتو سره دے،

اِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَتَصْدِيْقٌ بِالْقَلْبِ ط

او ما قبول کړل د هغه ټول احکام د ژبې په اِقرارسره او د زړه په تصدیق سره.

اوّله کلِمه طَیّبه

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ ط

د الله نه سِوا هيڅ څوک د عِبادت لائِق نشته محمّد (ﷺ) د الله رسول دے.

دویمه کلِمه شهادت

اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ وَاَشْهَدُ

زه ګواهي ورکووم چې بیشکه د الله نه سِوا هيڅ څوک د عِبادت لائِق
نشته هغه یو دے د هغه هيڅ شریک نشته

اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ ط

او زه ګواهي ورکووم چې بیشکه مُحمّد (ﷺ) د الله بنده او د هغه رسول دے.

دریمه کلِمه تمجِید

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُلِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ ط

الله پاک دے او ټول ښه صِفتونه د الله د پاره دي او د الله نه سِوا هيڅ څوک د
عبادت لائِق نشته او الله د ټولو نه لوئي دے او د ګناهونو نه د بچ کیدلو طاقت

وَلَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ ط

او د نیکئ کولو توفیق صرف د الله له طرفه دے هغه د ټولو نه اوچت، او
عَظَمت والا دے.

خلورمه كِلمه توحِيد

لَآ اِلٰهَ اِلَّااللّٰهُ وَحدَهٗ لَاشَرِيْكَ لَهٗ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْي

د الله نه سِوا هيڅ څوک د عِبادت لائِق نشته، هغه يو دے، د هغه هيڅ څوک شريک نشته، هُم هغه لره ده بادشاهي او هغه لره دي ټول صِفات،

وَيُمِيْتُ وَهُوَ حَیٌّ لَّا يَمُوْتُ اَبَدًا اَبَدًا ط ذُوالْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ط

هُم هغه ژوندي كول او مړه كول كوي او هغه ژوندے دے هغه ته به هيڅ كله هم مرګ نه راځي، د ډير جلال او بُزرګۍ والا دے

بِيَدِهِ الْخَيْرُ ط وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِيْرٌ ط

د هغه په لاس كښې خير دے او هغه په هرڅه قادِر دے.

پينځمه كِلمه اِستِغفَار

اَسْتَغْفِرُاللّٰهَ رَبِّیْ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ اَذْنَبْتُهٗ عَمَدًا اَوْخَطَاً سِرًّا اَوْ عَلَانِيَةً

زه الله نه بخښنه غواړم چې هغه زما پروردګار دے [توبه كووم] د هرې ګناه نه چې كومې ما قصداً كړې دي يا

وَّاَتُوْبُ اِلَيْهِ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِیْ اَعْلَمُ وَمِنَ الذَّنْبِ الَّذِیْ لَآ اَعْلَمُ
اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ وَسَتَّارُ الْعُيُوْبِ وَغَفَّارُ الذُّنُوْبِ وَلَا حَوْلَ

په هيره، په پټه مې کړي دي يا په ښکاره او زه د هغه په بارګاه کښې توبه کووم د هغه ګناه نه کومه چې ما ته معلومه ده او د هغه ګناه نه کومه چې ما ته نه ده معلومه، (اے الله) بيشکه ته په غيبو خبردار ئې او عيبونه پټوونکے او د ګناهونو بخښونکے ئې.

وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ ؕ

او د ګناهونو نه د بچ کيدلو طاقت او د نيکئ کولو توفيق صرف د الله له طرفه دے هغه د ټولو نه اوچت، او عَظَمت والا دے.

شپږمه کلِمه رَدِّ کفر

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْٓ اَعُوْذُبِكَ مِنْ اَنْ اُشْرِكَ بِكَ شَيْـًٔاوَّاَنَا اَعْلَمُ بِهٖ

اے الله! زه ستا پناه غواړم د دې خبرې نه چې زه څه څيز ستا شريک اوګرځووم قصداً،

وَاَسْتَغْفِرُكَ لِمَالَآ اَعْلَمُ بِهٖ تُبْتُ عَنْهُ

او بخښنه غواړم ستا نه د هغه (شِرک) کوم چې ما ته نه دے معلوم او ما د هغې نه توبه اوکړه

وَتَبَرَّأْتُ مِنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ وَالْكِذْبِ وَالْغِيْبَةِ وَالْبِدْعَةِ

او زه بيزاره شوم د کفر نه او شِرک نه او د دروغ وئيلو نه او د غِيبت نه او بِدعت نه

وَالنَّمِيْمَةِ وَالْفَوَاحِشِ وَالْبُهْتَانِ وَالْمَعَاصِیْ كُلِّهَا

او د **چُغلۍ** نه او بے حیائي نه او بُهتان نه او د ټولو ګُناهونو نه

وَاَسْلَمْتُ وَاَقُوْلُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللهِ ط

او ما [په] اسلام [ایمان] راوړو او زه وایم د الله نه سِوا هیڅ څوک د عِباد ت لائِق نشته او

محمّد (ﷺ) د الله رسول دے.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلٰی مُحَمَّد

د رَحمَةٌ لِّلعٰلَمِین ﷺ
د مُؤَذِّنانو شمیر

د مدینې د تاجدار صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم مُؤَذِّنان څلور وو:

﴿۱﴾ حضرتِ سیِّدُنا بِلال (حبشي) بِن رَباح ﴿۲﴾ حضرتِ سیِّدُنا عَمْرو بِن اُمِّ مَکْتُوم رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا دي دواړو به په مدینهٔ مُنَوَّره زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفًا وَّتَعْظِیْمًا کښې او ﴿۳﴾ حضرتِ سیِّدُنا سَعْد بِن عائِذ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ به په قُباء شریف کښې او ﴿۴﴾ حضرتِ سیِّدُنا ابُو مَحْذُورہ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ به په مَکَّهٔ مُکَرَّمه زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفًا وَّتَعْظِیْمًا کښې اذان کولو. (اَلْمَوَاهِبُ لِلْقَسْطَلانی ج۱ ص۴۵۵)

www.dawateislami.net

مکتبۃ المدینہ
MAKTABATUL MADINAH
MC 1286

فیضانِ مدینه محلّه سوداګران زړه سبزي منډۍ، بابُ المدینه (کراچۍ)

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net